

Зовнішнє незалежне оцінювання 2017 року з української мови і літератури (додаткова сесія)
Схема оцінювання завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (власного висловлення)
з української мови

58. Прочитайте наведений текст.

Жалість до себе хоч раз відчував кожен із нас. Хтось поплаче з горя, потім заспокоїться й повернеться до активного життя, а дехто, навпаки, призвичаїться до постійного скигління й, замість підвестися з колін і долати негаразди, звинувачує всіх, окрім себе. Кожна людина, зрештою, сама вирішує, ким бути – жертвою чи переможцем.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

Як потрібно реагувати на виклики, перед якими нас ставить життя?

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями, як показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
<p align="center">1. Теза</p>	<p>Учасник формулює тезу, яка репрезентує його власну позицію. Учасник висловлюється в один із таких способів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – чітко окреслює те, яким чином треба поводитися у відповідь на різноманітні виклики життя, зазначаючи, що в будь-якій ситуації людині варто намагатися долати перешкоди, уміти знаходити сили для руху вперед, не здаватися, не опускати руки; – однозначно стверджує, що в сучасному світі в будь-яких ситуаціях, зокрема й у критичних, слабкість, саможаління – найгірша стратегія поведінки, а тому кожен повинен бути здатним видобувати в собі енергію для боротьби зі слабкістю, невпевненістю, для подолання труднощів і руху вперед; – зазначає, що загалом людина має намагатися протистояти будь-яким життєвим негараздам, хоча водночас указує, що в окремих випадках можна дозволити собі слабкість, пожаліти себе, особливо тоді, коли життя завдає таких ударів, що й сильна духом людина може не встояти; – зазначає, що людина – загалом слабка істота, а тому немає нічого страшного в тому, що в складних життєвих обставинах вона виявляє слабкість, адже інколи це просто момент зупинки, який потрібен для того, щоб перепочити, набратися сил і піти далі. 	<p align="center">2</p>

	<p>Орієнтовні опорні слова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - особа, людина, особистість; боєць, переможець, відчайдух, сміливець; жертва, плаксії, слабак, нікчема; - заспокоїтися, знайти сили, боротися, не здаватися, вистояти, протистояти, підвестися з колін, перемогти, вийти переможцем; нервувати, впадати у відчай, здаватися, змиритися, жалітися, скиглити, плакатися, опустити руки, плити за течією; - сильний духом, стійкий, наполегливий, незламний, упертий, пробивний; слабкий, слабосилий, легкодух, плаксії, немічний, убогий; - ситуація, обставини, виклики; критична ситуація, біда, горе, труднощі, негаразди, проблеми; - особистий вибір, стратегія поведінки, життєва позиція; активна життєва позиція, пасивна життєва позиція 	
	<p>У роботі немає вправного формулювання тези, але є речення та ключові слова, що доносять власний погляд учасника щодо обговорюваної проблеми.</p> <p>Учасник пише лише про те, що життя надзвичайно складне й дуже часто завдає болючих ударів, однак не вказує, як треба діяти в ситуаціях, коли життя кидає різноманітні виклики.</p> <p>Учасник пише лише про те, що люди бувають різні, а тому одні здатні протистояти життєвим негараздам, а інші, унаслідок специфіки свого характеру, не здатні до цього.</p> <p>Учасник пише про те, що слабкі люди, скиглії – це найгірший тип людей, які ані в труднощах, ані в радостях не здатні бачити щось більше, або про те, що сильні люди, ті, які не здаються в складних життєвих обставинах, є успішними.</p> <p>Учасник лише повторює фрази з формулювання теми, не висловлюючи власної позиції</p>	1
	<p>Учасник не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про відсутність власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованість того чи іншого погляду на неї.</p> <p>Учасник формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі</p>	0
2. Аргументи	<p>Учасник розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), які пов'язують тезу з прикладами</p>	2
	<p>Учасник наводить принаймні один доречний аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези).</p> <p>Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого.</p> <p>Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези</p>	1
	<p>Учасник не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези або наведені аргументи не є доречними</p>	0

3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	Аргументи підкріплено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано проблему, порушену у творі, художній образ, через який проблему розкрито, назву й автора твору. У творах з інших видів мистецтва тестований може не вказувати автора. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним	0
3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного життя, або з власного життя. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в особистому житті конкретних людей або в суспільному минулому чи нинішньому житті. Учасник може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає або він не є доречним	0
4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу). Заявлена теза послідовно доводиться. Учасник постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи вбік. Учасник висловлює думки в певній послідовності, відбирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції. Текстові властива зв'язність, що простежується і на рівні розгортання думки, і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку. Учасник структурує роботу за абзацами	2
	Учасник відволікається від обговорюваної проблеми. У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки. Учасник не структурує роботу за абзацами	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0

5. Висновок	Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку домінуючу думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади. Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів. Висновок розташований наприкінці роботи	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (**6а** та **6б**), як показано в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
6а. Орфографія та пунктуація	0–1	4
	2–6	3
	7–11	2
	12–16	1
	17 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
6б. Лексика, граматики та стилістика	0–1	4
	2–4	3
	5–7	2
	8–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи **2 (дві) негрубі** помилки рахують як **1 (одну) грубу**. До негрубих зараховують такі помилки:

- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення **не/ні** (*не хто інший / ніхто інший ...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;

– у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки **НЕ СУМУЮТЬ** і **НЕ ЗАРАХОВУЮТЬ** як **1 (одну) грубу**.

Систематичне порушення норм милозвучності (**3 (три) і більше** випадків порушення на одне з правил: *у-в, і-й-та*) рахують як **1 (одну) орфографічну** помилку.

Ухвалено на засіданні предметної фахової комісії з української мови
при Українському центрі оцінювання якості освіти
04 липня 2017 р.